
FOLKETINGET

Europaudvalget, Erhvervsudvalget, Politisk- Økonomisk Udvalg

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 4. marts 2011

EU-Domstolen forbyder forskelsbehandling mellem mænd og kvinder ved beregning af forsikringsydelse efter 2012

Sammenfatning

EU-Domstolen har i en dom af 1. marts 2011 slået fast, at forskelsbehandling af mænd og kvinder ved beregning af forsikringsydelse skal være slut efter den 21. december 2012. Sagen drejede sig om gyldigheden af et EU-direktiv fra 2004, som sikrer ligebehandlingen af mænd og kvinder i forbindelse levering af varer og tjenesteydelse. Efter direktivet kan medlemsstaterne på visse betingelse gøre brug af en undtagelsesordning. Da undtagelsesordningen imidlertid er uden fast udløbsdato, fandt Domstolen, at den var i strid med traktaten og EU-charteret om grundlæggende rettigheder. Derfor annullerede Domstolen undtagelsesbestemmelsen med virkning fra den 21. december 2012.

EU-Domstolen har den 1. marts 2010 afsagt en dom¹, som fastslår, at der med virkning fra den 21. december 2012 ikke længere må forskelsbehandles mellem mænd og kvinder i forbindelse med forsikringspræmier og -ydelser.

Sagen var anlagt ved den belgiske forfatningsdomstol af forbrugerorganisationen *Association belge des Consommateurs Test-Achats ASB* og nogle borgere mod den belgiske stat. Sagsøgerne mente, at et EU-direktiv fra 2004 om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse levering af varer og tjenesteydelser² og den belgiske lov, der gennemførte direktivet, stred mod retten til ligebehandling mellem mænd og kvinder. Under sagen stillede den belgiske forfatningsdomstol EU-Domstolen spørgsmål om gyldigheden af direktivet.

Hvad bestemmer direktivet?

Direktiv 2004/113/EF forbyder enhver forskelsbehandling mellem mænd og kvinder i forbindelse levering af varer og tjenesteydelser.

Således opstiller direktivets artikel 5, stk. 1, følgende regel:

*"Medlemsstaterne skal sikre, at anvendelse af køn som en faktor ved beregning af præmier og ydelser i forbindelse med forsikring og lignende finansielle ydelser i alle nye kontrakter, der senest er indgået efter den 21. december 2007, ikke fører til forskelle i enkeltpersoners præmier og ydelser"*³

Direktivet indeholdt dog en **undtagelse** til denne regel. Medlemsstaterne kunne nemlig inden den 21. december 2007 tillade forholdsmæssigt afpasse forskelle i enkeltpersoners præmier og ydelser, "*hvis anvendelsen af køn er en afgørende faktor ved risikovurderingen, der er baseret på relevante og nøjagtige aktuarmæssige og statistiske data*"⁴.

De medlemsstater, som ønskede at gøre brug af undtagelsen, skulle underrette Kommissionen og bl.a. sørge for, at de data, de baserede sig på, var nøjagtige og ajourførte. Medlemsstaterne skulle også tage deres beslutning

¹ Dom af 1. marts 2011 i sag C-236/09, *Association belge des Consommateurs Test-Achats ASBL m.fl. mod Conseil des ministres*.

² Rådets direktiv 2004/113/EF af 13. december 2004 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser (EUT L 373, s. 37).

³ Direktivets artikel 5, stk. 1.

⁴ Direktivets artikel 5, stk. 2.

op til revision fem år efter den 21. december 2007 på baggrund af en rapport, som Kommissionen skulle udarbejde.

Hvad var det problemstillingen i sagen?

Spørgsmålet i sagen var, om undtagelsesmuligheden i direktivet og i den belgiske lov var i strid med princippet om ligebehandling af mænd og kvinder.

Hvad svarede Domstolen?

Domstolen indleder med at henvise til artikel 8 i TEUF, som bestemmer, at EU i alle sine aktiviteter skal tilstræbe at fjerne uligheder og fremme ligestilling mellem mænd og kvinder⁵.

Domstolen bemærker derefter, at det er EU-lovgiver (dvs. her Rådet), der ved den gradvise gennemførelse af denne lighed bestemmer tidspunktet for, hvornår der skal gribes ind under hensyn til udviklingen i de økonomiske og sociale forhold i EU. Når det er besluttet, at der skal gribes ind, skal dette imidlertid ske *konsekvent* med henblik på opfyldelse af det tilstræbte mål⁶.

Ifølge Domstolen udelukker det dog ikke, at der kan fastsættes overgangsperioder eller undtagelsesperioder **med en begrænset rækkevidde**⁷.

Herefter anfører Domstolen:

*"Det er i denne sammenhæng, at EU-lovgiver i [direktivet] har bestemt, at de **forskelle i præmier og ydelser**, som følger af anvendelse af køn som en faktor ved beregningen heraf, **skal afskaffes senest den 21. december 2007**"⁸.*

Hvad angår den mulighed for at gøre **undtagelse** fra hovedreglen, som direktivet åbner op for, konstaterer Domstolen, at direktivet ikke indeholder nogen bestemmelse om, hvor længe undtagelsen kan anvendes. Derfor kan de medlemsstater, som har benyttet sig af muligheden, ifølge direktivet tillade forsik-

⁵ Dommens præmis 19.

⁶ Dommens præmis 20 og 21.

⁷ Dommens præmis 21.

⁸ Dommens præmis 24.

ringsgivere at anvende den ulige behandling uden tidsbegrænsning⁹. Der er dermed en **risiko for, at undtagelsen** til reglen om ligebehandling af mænd og kvinder **tillades på ubestemt tid**.

På den baggrund konkluderer Domstolen, at bestemmelsen om, at medlemsstaterne **uden tidsbegrænsning kan opretholde en undtagelse** til reglen om ikke-kønsrelaterede præmier og ydelser, er **i strid med direktivets formål** om ligebehandling af mænd og kvinder, og **uforenelige med EU's charter om grundlæggende rettigheder**¹⁰.

Domstolen annullerer derfor undtagelsen i direktivet med virkning fra den 21. december 2010.

Dommens betydning for Danmark

Dommen betyder, at der fra den 21. december 2012 ikke længere må tegnes forsikringer, som indebærer en kønsmæssig forskelsbehandling i forhold til forsikringsydelser og -præmier. Eftersom direktivet omfatter alle private forsikringer og pensioner, der er frivillige og uafhængige af ansættelsesforhold, vil en række forsikringsordninger blive berørt.

I Danmark er direktivet bl.a. gennemført gennem en ændring af **ligestillingsloven** i 2007, som også åbner mulighed for at benytte undtagelsen om køns-differentieret beregning af forsikringspræmier og -ydelser m.v.¹¹ Det vil derfor også være nødvendigt at ændre loven.

Herhjemme benytter en række forsikringsselskaber muligheden for at gøre forskel på køn ved beregning af forsikringspræmier og -ydelser. Det gælder bl.a. inden for bilforsikringer og inden for inden for pensionsforsikringer.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)

⁹ Dommens præmis 26.

¹⁰ Dommens præmis 32.

¹¹ Jf. § 1a, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1095 af 19. september 2007 af lov om ligestilling af kvinder og mænd.